

„... От цялата българска слава, когато толкова големи манастири и черкви имало по-рано в България, в наше време Бог оставил единствено Рилския манастир цял да съществува чрез молитвите на светия отец Йоан. Той е от голяма полза за всички българи, затова всички българи са длъжни да го пазят и дават милостиня на светия Рилски манастир, за да не угасне голямата българска полза и похвала, която получават от Рилския манастир чрез молитвите на светия наш отец Йоан, славният български светец... „

(Преподобни Паусий Хилендарски,
„История славянобългарска“, 1762 г.)

Рилски манастир „Свети Иван Рилски“ е български ставропигиален манастир, сред най-значимите културни паметници в България, символ на страната, включен в Списъка на световното наследство на ЮНЕСКО през 1983. Съкровищницата на България, благолепно и неувяхващо цъфти в лоното на Рила планина, там, където богато се вливат реките Друшлявица и Рилска. Основан през първата половина на X в. от небесния закрилник на българския народ преподобни Йоан Рилски, манастирът и до днес е люлка, стожер и хранилище на българския дух, и народност.

Докато сведенията за съдбата на мощите на Св. Йоан през X–XIV в. са подробни, за самата Рилска обител те са оскъдни. От XI в. до днес в манастирското книгохранилище се пазят книжовни паметници като глаголическия препис на прочутото „Наставление“ на Св. Ефрем Сирин, които свидетелстват за непрекъснатата книжовна дейност. В Хрисовула (дарствена грамота) на цар Иван Шишман (1371–1393 г.) се говори за това, че българските държавници – царете Иван Асен II (1218–1241 г.) и неговият приемник Каломан (1241–1246 г.) са утвърждавали владенията и правата на обителта, и я почитали като огнище на святост и място на поклонение.

През 1334–1335 г. струмишкият протосеваст Хрельо, щедър дарител на Хилендарския манастир, изгражда защитна кула, монашески килии и храм, който бил на мястото на днешния, построен през 1834 г.

През време на турското владичество (XV–XIX в.) Рилският манастир става център на духовно, културно и книжовно самосъхранение и възраждане на българския дух и народност. След като била опожарена, Гърновската книжовна школа се премества в обителта. Рилската библиотека бива възобновена и обогатена с нови ръкописи. Към края на XVII в. била създадена книгоvezка работилница. Установени били връзки със Светогорски манастири, а през 1466 г. бил подписан договор с руския манастир на Света Гора „Св. Пантелеймон“ за взаимно подпомагане и даване на убежище в случай на опасност. От XVI в. датират и връзките с Русия, където през следващите столетия няколко пъти били изпращани рилски монаси за събиране на дарения (книги, икони, църковна утвар, богослужебни одежди, парични средства).

През Възраждането (XVIII–XIX в.) в Рилската обител се откриват школи и училища. Изтъкнатият книжовник и игумен на манастира (от 1860 до 1864 г.) йеромонах Неофит Рилски – Патриарх на българската педагогика, подготвя учители и духовници за цялата страна.

След Освобождението на България от османско владичество духовният живот в обителта продължава своя разцвет, а нетленните мощи на Св. Йоан Рилски и до днес са извор на утеха, чудеса и небесна помощ за пристъпващите към тях с вяра. (rilskimanastir.org)

Заслужено признание

В навечерието на Деня на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност, министърът на културата Найден Тодоров отличи артисти и дейци от различни области на културата за техния принос за развитието на българската духовност. Официалната церемония се състоя на 22 май в галерия „Средец“ на Министерството на културата.

Престижните отличия на Министерството на културата получиха артисти, музейни специалисти, читалищни дейтели, писатели – личности от различни области на духовния живот и култура. Сред наградените е и покойният директор на Българския културен институт в Прага Галина Тодорова, оставила трайна следа в развитието и популяризирането на родната ни култура, изкуство и наука в пределите на Чехия. Тя беше удостоена посмъртно с почетна грамота и плакет.

На финала на церемонията министър Тодоров се обърна с кратко послание към дейците на българската култура: „Хората, които не разбират това, което правите, гледат на Вашата работа като на разход. А тя е инвестиция в бъдещето на нашата нация – за това те трябва да Ви благодарят.

Аз Ви благодаря!“